

Bohoslužby v Zábřeze 27.ledna 2019

Lk 4, 14-21

Milé sestry, milí bratři, možná také v poslední době při sledování zpráv prožíváte rozpaky nad tím, co se kolem nás děje. Tak nějak se mezi všemi těmi událostmi člověk začíná ztrácet a nabývat dojmu, že se všechno kolem něj rozpadá, neví, čemu věřit, nač se spolehnout. Řád je střídán chaosem, co mělo nějakou platnost, to se stává relativní. Co člověk sám může v takové situaci dělat? Jistou útěchu nachází ve vzpomínce na minulé časy, kdy přeci jen věci dávaly nějaký smysl, kdy ale často také prožíval mnohá úskalí a těšil se tím, že po krizi zase přijde rozkvět. Asi nás nepřekvapí, že taková situace není vůbec nová. Lidé si tímto pocitem vnější nejistoty procházeli v různých dobách. Konkrétnosti byly vždy jiné, ale podstata se nemění. Proto se můžeme klidně ocitnout i s těmito našimi rozpaky někde v lavici nazaretské synagogy před dvěma tisíciletími.

Je sváteční den, což znamená, že člověk si může odpočinout a jít se tak nějak obrazně posílit do domu Božího. Není to přímo chrám, kde se přináší předepsaná oběť. Je to jen místo, kde se čte slovo ze Zákona Mojžíšova a také připomínají zaslíbení proroků. Zpívá se a oslavuje Hospodin náš Bůh. Od čeho všeho si zde člověk může odpočinout? Co nechává za zdmi tohoto pokojného místa? Na prvním místě je to asi ta každodenní dřina. Bolí z ní celé tělo, každý sval je unaven. Ale to vlastně zase tolik nevadí. Tato únava má svůj smysl. Z něčeho je třeba být živ, něco člověk potřebuje dělat. Takže odpočinek je příjemný, ale nutnost pracovat zase tolik svazující není. To spíš ty další podmínky – ty na lidský život působí. Když člověk řekne, že je z Nazareta, mnozí se nad tím ošívají. No jo, Nazaret. Samý podivný živel. Vzbouřenci, neznabozi, prostě hříšníci. Nést cejch někoho podezřelého, někoho, kdo je označen téměř za zločince, i když žije slušným životem a pomáhá druhým lidem, to je něco, co skutečně bolí. Přitom jsou to jen takové povídačky. Ano, obyčejná závist za tím stojí. Máme se možná líp než jinde, a to je vždycky problém. Jakoby ti lidé kolem nás nedokázali vstřebat, že se dá žít i tímto způsobem, že můžeme prožívat určitý pokoj, i když máme nad sebou cizí vládu. A to je vlastně další problém. Cizí vláda. Kdyby alespoň byla pořádná. Často slyšíme, jak jsou ty římské zákony spravedlivé a celý ten systém vyspělý. Jenže to možná platí v Římě. Tady je to kšeft. Na místodržící není zase tolik vidět a tak si občas dělají, co chtějí. Jakoby to byla jejich země. Jakoby oni sami byli normou práva. Ano, ano, možná to člověka zmáhá mnohem víc, než samotná fyzická práce. Máme prý svá práva, ale stačí změna v křesle místodržícího a to právo

je velmi relativní. Prý nám dává císař svobodu v praktikování naší víry. Respektuje naše zvyky. Proč ale čas od času přijde nějaký zátah a mnoho našich souvěrců je pobito. Proč námi úředníci pohrdají? Proč nás nutí ke krokům, které jsou problematické? Platí právo nebo spíš jen jakási zlovůle těch, kdo jej mají garantovat? Od těchto starostí si jistě člověk rád odpočine. Ale jde to? Jde nemyslet na to, že sotva skončí toto shromáždění, zase půjdeme do svých domovů, půjdeme po ulicích, kde nebude možné přehlédnou jisté pohrdání a odstup?

Dnes se bude číst prorok Izaiáš. Má krásná slova. Kolik generací již jimi potěšil. Naši otcové v Babylóně to měli ještě horší než my. A dočkali se útěchy. Proto se dá slovům proroka věřit. Člověk jim chce věřit, protože jsou nadějí v nejisté době. Už jen to vyznání Ducha Panovníkova nade mnou. Jak krásně vystižená naděje, že Hospodin je živý, že posílá své slovo a myslí na svůj lid. Jako kdysi v Egyptě, jako v každém dalším soužení. Bylo to právě vědomí, že Bůh je se svým lidem, které dávalo naději. Pouť z Egypta do zaslíbené země byla nesmírně těžká. Poušť, sucho, hlad, žízeň. To všechno byla nepříjemná realita. Ale lid věděl, že v jeho střehu je Hospodin a poušť jednou vystřídá zaslíbená země. Země dostatku a hojnosti. Proto i přes mnohé reptání šel dál živen nadějí. A naděje se vyplnila. Kde jedná Hospodin, má se člověk čeho zachytit, oč se opřít. Krásně se ta slova tedy poslouchají, člověk kdesi uvnitř cítí, že i on se má kam obracet. Vždyť i nyní je zde Bůh přítomen.

Ještě lepší je ale konec oddílu. Přichází někdo, kdo vyhlásí léto milosti Hospodinovy. Nikdo asi nepamatuje, že by někdy něco takového bylo vyhlášeno, ale v Zákoně je to popsáno úžasně. Milostivé léto je čas odpuštění, čas překrytí toho, co se člověku nepovedlo. Pravda, na to asi také člověk často zapomíná. Venku za dveřmi chrámu nezůstává jen dřina a ta nejistota vytvářená okolím, ale zůstává i mnohé z osobních selhání. Člověku se prostě vždy nedaří být vzorným následovníkem Páně. Občas něco špatného řekne, někomu ublíží špatným rozhodnutím. A nebo si zkrátka pomyslí víc na sebe, nechá se strhnout svým sobectvím, soběstředností. Prostě opustí Boží stezky a sejde tak z cesty života. Vždyť pohromy byly také důsledkem odpadnutí od Hospodina, zřeknutí se pomoci, jeho rady. Byly to chvíle, kdy se ukázalo, že Bůh má hodně důvodů se na svůj lid hněvat a nemá tedy důvod se ho nějak zastávat. To je třeba uznat. Ale vyhlášení léta milosti, to přeci znamená všechny tyto přestupky smazat a začít znovu. Je to pro člověka druhá šance. Opět je to něco, k čemu se může upínat naděje. Hřích, naše selhání, to jsou věci, které zasahují do vztahu k Bohu a poznamenávají i naše vzájemné jednání. Bůh však vyhlašuje své milostivé léto. Dává člověku najevo, že tuto překážku našeho života nějakým způsobem hodlá překonat, odstranit z našich cest. Začít s Bohem – a nejen s ním i s celým životem – znovu je něco skvělého. Je to víc než opravná zkouška, víc než pocit po přinesené oběti. Jedná se o opravdové osvobození i od vlastní minulosti plné přehmatů. Jsou odpuštěny. Už tedy na člověka nečíhají někde v záloze připraveny mu život znepríjemnit v tu nejméně vhodnou dobu. Léto Hospodinovy milosti je skutečným očištěním lidského života.

Nic člověka nepotěší víc než tato slova Izaiáše. Je se k čemu upnout, k čemu pozvedat svůj zrak ve chvílích těžkostí, v době plné nejistoty. Dá se ještě dodat k těmto slovům něco dalšího? Dá se z nich přijmout ještě další naděje? Něco chce doplnit Ježíš. Všichni k němu napínají zrak. Je v něm něco zvláštního, něco, co rozehrává struny lidského nitra trochu jinak než slova dalších učitelů. Zvědavost v lavicích synagogy se dá krájet. Jakým způsobem ještě může doplnit vše, co jsme slyšeli? Jeho kázání, dá-li se to tak nazvat, je vlastně velice krátké. Dnes se splnilo, co jsme slyšeli. Tečka. Dnes? Co tím myslí? Jak se ta slova naplnila právě dnes? Jako, zní to fakt hezky, je to zajímavé. Ale co si pod tím představit? Co mimořádného se stalo právě dnes? Slovo se naplnilo, takže začalo léto milostivé? Přišel Bůh mezi nás?

Sestry a bratři, v nazaretské synagoze zazněla slova, která vyvolala jistě mnoho otázek. Pro nás již ale zní v trochu jiné souvislosti. Známe Ježíše a víme, že to dnes platilo právě jeho příchodu. Ježíš je naplněním slov proroka Izaiáše. Jediné, co k nim může dodat je prostě jen fakt, že ta slova naděje těchto slov nemá zakotvení v přicházející budoucnosti, ale v přítomném Ježíši. On je ten posle plný Ducha, on je ztělesnění léta milostivého. Proto není třeba dodat nic víc než jen tolik, že k posílení každého života stačí pohled na Ježíše. Už se netrapte tím, co bude, co se může stát, netrapte se tím, co se za vámi táhne z minulosti. Stačí pohlédnout, stačí vidět Ježíše a lidský život plný pokoj. Možná to zní až příliš jednoduše a krásně, než aby tomu člověk uvěřil. Problémy přece neodcházejí jen tak samy od sebe. Když ale slyšíme, co se dělo v Nazaretě v synagoze, tak na tom nic složitého není. Ježíš k tomu všemu jen prostě řekl – dnes se ta slova splnila.

Ten Nazaret je zvláštní místo, tedy svým způsobem. Vždyť zde to všechno začalo. Před lety zde právě Marii anděl říkal, aby také spolehla na Boží moc. Člověk přemýšlí, spekuluje, jak by se co mohlo stát, jak by se to dalo zařídit. Co mám udělat, aby bylo lépe, aby svět nebyl tak zlý, aby můj život nebyl tak zatížený vlastním selháním? Je to zkrátka tak. Hledáme něco, co bychom vykonali. A přitom Marie tady odpověděla docela prostě – jsem služebnice Páně, staň se dle tvého slova. Víc Bůh od nás nežádá. Nežádá víc ani ve chvíli, když v synagoze Ježíš prohlásí, že dnes se ta krásná zaslíbení naplnila. Již dnes. Již dnes Bůh koná mezi námi, koná v nás. Již dnes poznáváme, že jeho spása není někde daleko, ale je to přítomnost. A to je ta dobrá zpráva, kterou nám přináší i do tohoto zmateného času. Sami se asi ztratíme, ale již dnes je zde někdo, kdo nám pomůže udržet se na té správné cestě k životu.

Ono je pořád co řešit, pořád se čeho bát, něčím se nechat znepokojit. Svět prostě ideální není a tak se v něm vždycky budeme setkávat s tím, že realita poněkud zaostává za ideálem. Někdy je to vidět víc, někdy méně. Jsou to věci, před kterými neutečeme, nedá se jim vyhnout, jako se Izrael nemohl vyhnout poušti na cestě do zaslíbené země. Dá se však spolehnout na slovo, které připomíná Izaiáš a Ježíš sám naplňuje. Dá se spolehnout, že už právě dnes žijeme nový život, žijeme v nové realitě. Proto nás pád do chaosu nemusí děsit, protože víme, že právě dnes je zde někdo, kdo do toho víření uprostřed chaosu přináší svůj řád.

Pane Ježíši, jen v tobě smíme nacházet skutečnou a pevnou skálu našeho života. Prosíme dej nám uvěřit, že jsi s námi i v této době, v každé naší chvíli. Dej nám uvěřit, že tvá spása se nás už dnes dotýká.

Amen.

p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120%; }